

ERASMUS+ PROJEKAT: POVEZANI KROZ MOBILNOST (CONNECTED THROUGH MOBILITY – CTM)

Duško Rajković–direktor Centra za stručno
obrazovanje

Podgorica, Maj 2022

**NADLEŽNOSTI JU CENTRA ZA STRUČNO
OBRAZOVANJE**

JU CENTAR ZA STRUČNO OBRAZOVANJE

- **JU Centar za stručno obrazovanje** je zadužen za razvoj, savjetodavnu podršku i istraživanje u stručnom obrazovanju mladih i odraslih.
- Centar je ključna institucija za realizaciju aktivnosti iz strateških dokumenata i akcionih planova stručnog obrazovanja.
- Koordinira izradom standarda zanimanja, standarda kvalifikacija i obrazovnih programa, osposobljava radne grupe za pripremu tih dokumenata, osposobljava nastavnike za implementaciju obrazovnih programa.
- Podržava profesionalni razvoj nastavnika i priprema kataloge programa stručnog usavršavanja nastavnika
- Učestvuje u procesu eksternog utvrđivanja kvaliteta obrazovno-vaspitnog rada ustanova, pruža podršku ustanovama u uspostavljanju mehanizama internog obezbjeđenja kvaliteta
- Prati kvalitet realizacije ispita na završetku obrazovanja
- Utvrđuje uslove za realizaciju praktičnog obrazovanja kod poslodavaca
- Organizuje takmičenje učenika u vještinama
- Zadužen je za razvoj obrazovanja odraslih i cjeloživotnog učenja

CENTAR ZA STRUČNO OBRAZOVANJE

- Rad Centra za stručno obrazovanje podrazumijeva aktivnosti u cilju razvoja i implementacije reformskih procesa stručnog obrazovanja, kao i razvojnih procesa u oblasti obrazovanja odraslih i cjeloživotnog učenja.
- Realizacijom aktivnosti iz svoje nadležnosti, Centar pruža profesionalnu i stručnu podršku školama i licenciranim organizatorima obrazovanja odraslih, stručnom osposobljavanju upravljačkog i nastavnog kadra, povezivanju sa privrednim subjektima, a sve u cilju kvalitetnijeg obrazovanja učenika i polaznika.
- Razvoj partnerskih odnosa sa privrednim subjektima, sindikatima, tržištem rada i drugim relevantnim partnerima na nacionalnom i lokalnom nivou doprinosi boljem razumijevanju privrede i adekvatnom odgovoru sistema stručnog obrazovanja i obrazovanja odraslih u dijelu stvaranja potrebnih, kompetentnih i konkurentnih kadrova na tržištu rada.

**ERASMUS+ PROJEKAT
CONNECTED THROUGH MOBILITY**

OSNOVNE INFORMACIJE O PROJEKTU

- Projekat „Povezani kroz mobilnost“ („Connected through mobility“) je u okviru Sporazuma br. EAC-2020-0865 zaključen između koordinatora projekta, koju predstavlja **MeOut Association iz Mađarske** i Evropske unije, koju predstavlja Evropska komisija.
- Evropska Komisija je dodijelila grant koordinatoru u skladu sa odredbama i uslovima navedenim u Posebnim uslovima, Opštim uslovima i drugim aneksima Sporazuma, u okviru Druge pilot šeme VET mobilnosti za Zapadni Balkan (EAC/S54/2019).
- Projekat traje do 01.06.2024.godine.

OSNOVNE INFORMACIJE O PROJEKTU

- **JU Centar za stručno obrazovanje ima ulogu partnera (korisnika)** u ovom projektu sa obavezom da realizuje sve predviđene projektne aktivnosti, što je definisano Sporazumom o partnerstvu koji je potpisan između koordinatora projekta MeOut Association iz Mađarske i JU Centra za stručno obrazovanje.
- Zbog situacije sa pandemijom izazvanom Covid-om 19, realizacija projektnih aktivnosti se sprovodi u skladu sa mogućnostima u odnosu na planiranu dinamiku.
- Projekat ima za cilj upoznavanje četiri zemlje zapadnog Balkana: Albanije, Bosne i Hercegovine, Crne Gore i Kosova, sa međunarodnim programom mobilnosti za stručno obrazovanje.
- Partnerstvo je koncipirano tako da iskusni partneri iz EU predstavljaju kolegama iz zemalja zapadnog Balkana kako da zatvore čitav krug projektnog ciklusa mobilnosti i predstave sve mogućnosti koje programi mobilnosti nude.

CILJEVI I ZADACI PROJEKTA

Ciljevi i zadaci projekta:

- Pобољшanje percepcije društva o stručnom obrazovanju u zemljama zapadnog Balkana
- Pобољшanje kvaliteta stručnog obrazovanja
- Pomoć institucijama stručnog obrazovanja da uspostave snažnije veze za privredom

CILJNE GRUPE OBUHVAĆENE PROJEKTOM

Ciljne grupe obuhvaćene projektom na nivou Crne Gore uključuju:

- Redovne učenike koji pohađaju III ili IV razred srednjeg stručnog obrazovanja;
- Učenike koji su završili srednje stručno obrazovanje nivoa III ili IV1, u tekućoj školskoj godini u odnosu na vrijeme poziva za mobilnost;
- Nastavnike stručnih modula, direktore/pomoćnike direktora stručnih škola i organizatore praktičnog obrazovanja;
- Predstavnike Centra za stručno obrazovanje;
- Predstavnike udruženja poslodavaca (Privredne komore i Unije poslodavaca) i predstavnike privrede koji učestvuju u dualnom obrazovanju;
- Predstavnike Ministarstva prosvjete kao donosioce odluka.

OBLASTI U OKVIRU KOJIH ĆE SE REALIZOVATI MOBILNOST UĀENIKA

- Turizam
- Ugostiteljstvo
- Poljoprivreda
- Građevinarstvo
- IT
- Elektrotehnika
- Automehatronika/ Automehanika/ Autoelektrika
- Mašinstvo i obrada metala
- Frizerske usluge
- Kozmetika

Napomena: Projekat predviđa mogućnost uključivanja i drugih oblasti, ukoliko za to budu postojale mogućnosti.

AKTIVNOSTI PREDVIĐENE PROJEKTOM

A1) Kratkoročna mobilnost učenika srednjih stručnih škola

- Ovaj projekat obuhvata mobilnost učenika srednjih stručnih škola u vidu obavljanja praktičnog obrazovanja u preduzećima **u trajanju od 30 dana** iz svake od navedenih zemalja zapadnog Balkana (Albanija, Bosna i Hercegovina, Kosovo i Crna Gora) u jednu od zemalja koje su obuhvaćene Erasmus+ projektom (Grčka, Mađarska, Poljska, Srbija, Slovačka i Slovenija).
- U okviru kratkoročne mobilnost učenika, tokom trajanja projekta planirano je **pet poziva za po 10 učenika i jednog pratioca iz Crne Gore** (nastavnika ili predstavnika Centra za stručno obrazovanje). Projektom je planirano da učenici iz Crne Gore učestvuju u procesu kratkoročne mobilnosti kroz obavljanje praktičnog obrazovanja u preduzećima **u Poljskoj, Slovačkoj, Mađarskoj, Grčkoj i Srbiji**.

A2) Dugoročna mobilnost učenika srednjih stručnih škola

- Ovaj projekat obuhvata mobilnost učenika u cilju obavljanja praktičnog obrazovanja u preduzećima **u trajanju od 90 dana** iz svake od navedenih zemalja zapadnog Balkana (Albanija, Bosna i Hercegovina, Kosovo i Crna Gora) u jednu od zemalja koje su obuhvaćene Erasmus+ projektom (Grčka, Mađarska, Poljska, Srbija, Slovačka i Slovenija).
- U okviru dugoročne mobilnosti učenika, tokom trajanja projekta planirana su **dva poziva za po tri učenika iz Crne Gore, bez pratioca**. Projektom je planirano da učenici iz Crne Gore u okviru ove dugoročne mobilnosti obavljaju praktično obrazovanje **u Slovačkoj i Srbiji**.

A3) Obuke učesnika mobilnosti iz Crne Gore

- Planirano je da se ova aktivnost realizuje u Crnoj Gori u cilju bolje informisanosti i unapređenja vještina partnera projekta (Centra za stručno obrazovanje), kao i pripreme učesnika mobilnosti za proces mobilnosti (učenika/nastavnika).
- Ova obuka treba da omogući svim učesnicima detaljnije upoznavanje sa aktivnostima predviđenih projektom, kao i rješavanje potencijalnih problema i nedoumica.
- Na ovaj način će se unaprijediti partnerska saradnja i povjerenje.

A4) Konferencije u okviru projekta

- Inicijalne konferencije u okviru projekta biće organizovane za predstavnike svih partnera **u Bosni i Hercegovini, Mađarskoj i Sloveniji.**
- Teme će biti povezane sa mobilnošću učenika/nastavnika i povezivanjem obrazovnog sektora sa privredom.
- Konferencije će biti organizovane u neposrednoj saradnji sa partnerskom organizacijom iz države domaćina.

A5) Učenje na primjeru u obrazovnoj ustanovi/školi za nastavnike

- Cilj ove aktivnosti je upoznavanje zaposlenih u stručnim školama (nastavnika stručnih modula, direktora/ pomoćnika direktora stručnih škola i organizatora praktičnog obrazovanja) iz Crne Gore, sa sistemom stručnog obrazovanja države domaćina kroz proces mobilnosti.
- U okviru ove aktivnosti, nastavnici će **tokom jedne sedmice** aktivno učestvovati u školskim aktivnostima, pohađanju radionica i časova. U okviru mobilnosti nastavnika, tokom trajanja projekta, planirana su **tri poziva za po tri nastavnika** koji će boraviti u **Mađarskoj, Poljskoj i Sloveniji**.
- Oni takođe treba da prisustvuju obuci učenika koji će učestvovati u procesu mobilnosti.

A6) Izrada vodiča o projektnim aktivnostima

- Partneri u projektu i pridruženi partneri, saradivaće sa srednjim stručnim školama i učesnicima u projektu iz zemalja zapadnog Balkana kako bi napravili vodič o realizovanim projektnim aktivnostima. Sa kompanijama i pridruženim partnerima razgovaraće se kako bi oni podijelili svoje iskustvo koje su stekli tokom učešća u projektu.
- Partneri iz centralne Evrope sastaće se sa partnerima sa zapadnog Balkana i dogovoriti faze upravljanja projektom. Oni će napraviti upitnik za evaluaciju i predstaviti ga lokalnim partnerima (kompanijama) i međunarodnim partnerima (školama, organizacijama i dr.) kako bi adekvatno odgovorili svakom izazovu. Partneri sa zapadnog Balkana će dati svoj doprinos u kreiranju vodiča kroz sprovođenje intervjua sa učesnicima u projektu.

A7) Koordinacioni sastanci partnera u projektu

- Ciljevi ovih sastanaka biće koordinacija rada između partnera u projektu.
- Sastanci projektnih timova će se okvirno održavati na svakih 6 do 9 mjeseci u okviru kojih će partneri u projektu iznositi svoja zapažanja, probleme i aktivno učestvovati u pronalaženju rješenja i odabiru strategija.

REALIZOVANE AKTIVNOSTI

Uspostavljanje projektnog tima

- Informisani su svi subjekti sistema o projektu: Ministarstvo, Nacionalna kancelarija, škole, socijalni partneri
- Formiran je projektni tim u skladu sa zahtjevima projekta
 - Menadžer/koordinator projekta
 - Istraživač na projektu
 - Tehničko osoblje
 - Administrativno osoblje
- Dizajniran je memorandum
- Otvorena je jedinstvena email adresa: mobilnost@csu.edu.me
- Otvoren je Dropbox za rad projektnog tima
- Održani su redovni sastanci projektnog tima na nivou CSO-a

AKTIVNOST A1 – PRVI POZIV: KRATKOROČNA MOBILNOST UČENIKA U POLJSKOJ

- Upućen poziv školama/sektor: Turizam i ugostiteljstvo
- Redovni učenici III i IV razreda srednjih stručnih škola su pozvani da učestvuju u procesu mobilnosti u trajanju od 30 dana u okviru Aktivnosti A1- Kratkoročna mobilnost 10 učenika u pratnji jednog nastavnika, kako bi obavljali praktičnu nastavu kod poslodavca u Poljskoj

ULOGA CENTRA ZA STRUČNO OBRAZOVANJE U ORGANIZACIJI OVE PROJEKTNE AKTIVNOSTI

Centar za stručno obrazovanje, kao partner u projektu iz Crne Gore ima ulogu u:

- informisanju škola i institucija sistema o projektnim aktivnostima;
- pripremi poziva za učešće učenika u procesu mobilnosti;
- učešću u komisijama za odabir učenika koji treba da budu dio procesa mobilnosti, na osnovu prethodno utvrđenih kriterijuma;
- izboru pratioca učenika tokom procesa mobilnosti;
- učešću u obuci/pripremi izabranih učenika za proces mobilnosti;
- pripremi ishoda učenja iz odgovarajućih obrazovnih programa za realizaciju praktičnog obrazovanja kod poslodavca za potrebe procesa mobilnosti;
- saradnji i komunikaciji sa školama (upravom škole, nastavnicima, učenicima) i roditeljima;
- praćenju aktivnosti učenika tokom trajanja procesa mobilnosti;
- učešću u promociji projekta.

USLOVI ZA PRIJAVLJIVANJE UČENIKA NA PRVI POZIV ZA UČEŠĆE U PROCESU MOBILNOSTI

- Da bi učenici mogli da si prijave na Poziv za mobilnost, neophodno je da ispunjavaju sljedeće uslove:
- Da redovno pohađaju nastavu u III ili IV razredu u okviru sljedećih obrazovnih programa:
 - Kuvar, nivo III
 - Konobar, nivo III
 - Gastronom, nivo IV1
 - Restorater, nivo IV1
 - Turistički tehničar, nivo IV1
- Da imaju najmanje 17 godina;
- Da se služe engleskim jezikom u komunikaciji (nije neophodno podnijeti bilo kakvu potvrdu kao dokaz o znanju jezika, jer će ono biti procijenjeno u postupku izbora i nakon obavljenog intervjua sa kandidatima)
- Da budu državljani Crne Gore sa prebivalištem u Crnoj Gori ili državljani države članice EU sa prebivalištem u Crnoj Gori; ili državljani države izvan Evropske unije sa zakonitim boravištem u Crnoj Gori;
- Da posjeduju važeća lična dokumenta neophodna za putovanje u inostranstvo (pasoš) i druga dokumenta koja su potrebna.

POTREBNA DOKUMENTA ZA APLICIRANJE

- Formular
- Europass CV
- Motivaciono pismo
- Kopija važećeg ličnog dokumenta
- Potvrda o redovnom školovanju i svjedočanstva iz prethodnih razreda
- Potvrda ili sertifikat o učešću/ostvarenim rezultatima na strukovnim takmičenjima (državno ili međunarodno)
- Pismo preporuke iz škole

NAČIN I ROKOVI PRIJAVLJIVANJA

- Prijavu i potrebnu dokumentaciju je trebalo dostaviti elektronskim putem na e-mail: mobilnost@csu.edu.me
- Rok za podnošenje prijave je bio **28.01.2022.godine**, nakon čega je produžen do početka februara zbog produženja raspusta

POSTUPAK ODABIRA UČENIKA ZA UČEŠĆE U PROCESU MOBILNOSTI

- Tokom postupka odabira učenika učenika, komisija koju je formirao Centar za stručno obrazovanje će, zajedno sa projektnim partnerima, odlučila je koji će učenici učestvovati u ovom projektu na osnovu prethodno definisanih kriterijuma.
- Odabir učenika se odvijao u dvije faze.

PRVA FAZA SELEKCIJE UČENIKA

- **Prva faza:** Nakon selekcije ispravnih prijava i dokumentacije učenika, komisija je odabrala širi krug kandidata, na osnovu prijave, CV-ja i motivacionog pisma. Na odabir kandidata u prvoj fazi uticali su sljedeći kriterijumi:
- Uspjeh u školi u prethodnim razredima
- Vladanje u prethodnim razredima
- Ocjene iz stručnih modula koji sadrže praktičnu nastavu
- Ocjene iz engleskog jezika u prethodnim razredima
- Vještine i kompetencije navedene u CV-ju
- Relevantnost izražene motivacije za učešće u projektu iz motivacionog pisma
- Učešće i ostvareni rezultati na strukovnim takmičenjima
- **U prvoj fazi od ukupnog broja prijavljenih, na osnovu navedenih kriterijuma izabrano je 20 kandidata.**

DRUGA FAZA SELEKCIJE UČENIKA

- **Druga faza:** Nakon selekcije u prvoj fazi, komisija je organizovala intervju sa svakim kandidatom posebno. Na odabir kandidata u drugoj fazi uticalisu sljedeći kriterijumi:
- Znanje opšteg engleskog jezika (jasnoća izlaganja, sposobnost govora i pisanja, vokabular i dr.)
- Znanje engleskog jezika struke (korišćenje stručne terminologije iz oblasti za koju se učenik školuje)
- Procjena opštih kompetencija (komunikacija, spremnost na rad u timu, poštovanje pravila, etika, društvena odgovornost, snalaženje u prostoru i dr.)
- Procjena stručnih kompetencija (provjera znanja iz stručnih modula kroz razgovor)
- **U drugoj fazi, od prethodno izabranih 20 kandidata, na osnovu navedenih kriterijuma izabrano je 15 kandidata, od kojih je prvih 10 izabrano za mobilnost, a ostalih pet je bilo rezerva.**

FINALNI KRITERIJUMI ZA SELEKCIJU UČENIKA

- Prilikom odabira kandidata vodilo se računa o jednakosti polova, zastupljenosti učenika iz više različitih škola i učenika sa posebnim obrazovnim potrebama.
- Vodilo se računa o ravnomjernoj zastupljenosti svih navedenih obrazovnih programa
- Prednost su imali učenici koji nisu učestvovali u istim ili sličnim projektima u toku iste školske godine

PROCES SELEKCIJE UČENIKA ZA A1

- Dvije komisije Centra za stručno obrazovanje su zvanično formirane
- Prva faza selekcije je završena na osnovu dokumentacije
- Druga faza je trajala dva dana (probjera znanja engleskog jezika, provjera stručnih kompetencija, psihološka provjera kroz radionice i testove)
- Organiovani su individualni intervjui sa svim članovima komisije
- Organizivana je obuka učenika od strane partnera iz Poljske
- Napravljen je upitnik za učenike i roditelje o ličnim podacima, statusu vakcinacije, hroničnim bolestima, pušenju, alkoholu, konzumiranju droge i dr.

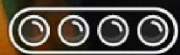
DODATNE AKTIVNOSTI PRIJE PUTA

- **Promjena zemlje domaćina (Grčka umjesto Poljske). Razlog: rat u Ukrajini**
- Roditeljski sastanak
- Potpisivanje ugovora
- Informisanje škola o promjeni datuma stručnog ispita
- Prikupljanje dokumentacije
- Osiguranje
- Kutija prve pomoći za put

- <https://www.youtube.com/watch?v=eOHA0d-SI-Y>
- <https://fb.watch/d1XuSMhd2n/>

Samsung Quad Camera
Snimljeno uz Galaxy A51

Samsung Quad Camera
Snimljeno uz Galaxy A51

Samsung Quad Camera
Snimljeno uz Galaxy A51

Samsung Quad Camera
Snimljeno uz Galaxy A51

HVALA NA PAŽNJI

Centar za stručno obrazovanje

Novaka Miloševa 18, 81000 Podgorica

www.cso.gov.me

www.cso.edu.me